

Стилістичні прийоми синтаксису як чинник ептонімізації у світлі мовного іконізму

Н.А. Оніщенко, канд. філол. наук (Харків)

Метою статті є визначення впливу паралельних синтаксичних конструкцій на значення та функції німецькомовних ептонімів. З'ясовано, що паралельні конструкції, зокрема хіазм, як стилістичні прийоми синтаксису, іконічно відображають ознаки ептоніму, формально і семіотично сприяють вербальному імпринтингу (ептонімізації) і дериваційним процесам (фразеологізації).

Ключові слова: вербальний імпринтинг, ептонім, ептонімізація, іконічність, паралельна конструкція, прийом синтаксису, хіазм.

Н.А. Оніщенко Стилистический приемы синтаксиса как фактор эптонимизации в свете языкового иконизма.

Целью статьи является определение влияния параллельных синтаксических конструкций на значение и функции немецкоязычных эпонимов. Установлено, что параллельные конструкции, в частности хиазм, как стилистические приемы синтаксиса, иконически отображают признаки эпонима, формально и семиотически способствуют вербальному импринтингу (эпонимизации) и деривационным процессам (фразеологизации).

Ключевые слова: вербальный импринтинг, иконичность, прием синтаксиса, параллельная конструкция, хиазм, эпоним, эпонимизация.

N.A. Onishchenko Stylistic Devices of Syntax as a Factor of Eponymization in Terms of Language Iconicity

The study aims at finding out how parallel syntactic constructions influence meaning and functions of the German eponyms. It was estimated that the parallel constructions, chiasmus in particular, being stylistic devices of syntax, represent an iconic reflection of eponymic features, foster verbal imprinting (eponymization) and derivation processes (phraseologization).

Key words: chiasmus, eponym, eponymization, iconicity, parallel construction, stylistic device, verbal imprinting.

Проблема конвенціоналізації різноструктурних авторських цитат і їх перетворення на ептоніми – «крилаті вислови» зі структурою словосполучення або речення, здатні до дериваційних процесів, з усвідомлюваним мовцем авторством – привертала увагу зарубіжних (Королькова А.В.; Кулішкіна О.М.; Шулєжкова С.Г.; Люгер Г.-Г. та ін.) та вітчизняних (Дядечко Л.П.; Коваль А.П., Коптилов В.В.; Манякіна Т.І.; Шарманова Н. М. та ін.). Увага до процесів фразеологізації на сучасному етапі розвитку європейських мов зумовлює актуальність визначення та опису чинників ептонімізації, серед яких зокрема досліджено прецедентність вихідного тексту [9, с. 127; 20, с. 72], фонографічні засоби [19, с. 59-61]. Прийоми стилістичного синтаксису, добре описані на матеріалі поетичних текстів [10; 11 та ін.], майже не залучалися для пояснення процесів

запам'ятовування, відтворення та смислової інтерпретації ептонімів на матеріалі німецької мови. Тож метою цієї роботи є встановлення імпринтингового та смислотвірного потенціалу паралельних синтаксичних конструкцій в німецькомовних ептонімах, їх впливу на реалізацію текстових ознак, а також ролі у процесах фразеологізації ептонімів.

Вихідним положенням, яке зумовило вибір паралельних синтаксичних конструкцій в якості об'єкта розгляду, є функція практики, або повтору, як основи запам'ятовування [21, с. 221-222]. Іншим чинником є безпосередні (прямі) інтервербальні асоціативні зв'язки, які О.О. Залевська розрізняє за суміжністю та за схожістю; схожість, у свою чергу, може бути семантичною, структурною та фонетичною [12, с. 83]. Одночасне встановлення зв'язку між вербальною одиницею і з елементом зовнішнього середовища має своїм наслідком “вербальний імпринтинг” [9, с. 181] як реакцію закарбування в пам'яті мовних одиниць разом з комплексом їх зовнішніх зв'язків, включаючи авторство, що особливо релевантно для ептонімів. Тому при вивченні елементів повтору форми ептонімів важливо враховувати її вплив за змістовий бік. Закономірностей такого впливу повторів, які ґрунтуються на всіх видах рими й алітерації, виявлено не було; поодинокі винятки становлять ептоніми із звукосимволічними повторами [19, с. 59]. Це підтверджує думку, що фонема – одностороння одиниця, знак-дистинктор, її зв'язок зі смисловим боком мови є опосередкованим [23, с. 23].

Натомість референтні зв'язки синтаксичних конструкцій, на відміну від семантичних асоціацій (які не викликають сумнівів), не є однозначними.

В основі синтаксичного конструювання лежать когнітивні процеси, зокрема «синтаксичне конструктивне мапування» [4, с. 242], яке полягає в упорядкуванні синтаксичних відношень між складовими словесного образу. Прикладом синтаксичного мапування Л.І. Белехова називає всі види повторів та паралельних конструкцій.

Досліджуючи синтаксичні повтори і паралельні конструкції послуговуємося терміном «прийом» стилістичного синтаксису, який є «способом комбінації моделей речення в межах зверхфразової єдності, абзацу, тексту ... » і, на відміну від виразного засобу синтаксису, може виходити за рамки однієї базової моделі речення [22, с. 137-138].

Простий контактний неускладнений анафоричний або епіфоричний повтор виявився явищем маргінальним (2,5%) в досліджуваному корпусі з 450 ептонімів німецької мови, побудованих за допомогою прийомів стилістичного синтаксису. Це можна пояснити тим, що простий семантично неускладнений повтор суперечить короткості, ненадлишковості ептоніму. Наявні приклади ґрунтуються на інших імпринтинг-чинниках, насамперед фонетичних: *Luft! Luft! Clavigo! /J.W. Goethe/; All mein Hoffen, all mein Sehnen /Wilhelm Busch/; Andere Städtchen, andere Mädchen /Albert Graf Schlippenbach/ (Duden, S. 41).* Семантично

ускладнена анаепіфора в досліджуваних ептонімах ґрунтується, з одного боку, на типовій для німецької мови дієслівній рамковій конструкції і особливостях порядку слів у підрядних реченнях, а з іншого – на лексичній полісемії/омонімії/енантіосемії: *Der Mensch ist aber ein Gott, solange er Mensch ist* /Friedrich Hölderlin/ (Duden, S. 306)

Значно більш типовими виявилися стилістичні прийоми, побудовані на синтаксичному паралелізмі – конструктивному принципі синтаксичних конструкцій, у тому числі деяких стилістичних фігур. Синтаксичний повтор, як засіб організації синтаксичних одиниць, досліджено насамперед на матеріалі поетичних текстів [1; 10; 11], у його структурно-граматичному аспекті [28], виявлено його стилістичний потенціал [7; 25], текстотвірні характеристики як однієї з лінійних залежностей тексту [23, с. 59], засобу реалізації категорії ретроспекції [6, с. 106]. Паралельні конструкції особливо часто використовують при перерахуваннях, в антитезах і в прийомі наростання. Паралелізми можуть бути повними і частковими [22, с. 153]: при повному паралелізмі структура одного речення цілком повторюється в наступних [5, с. 233]. Як і будь-який повтор, паралелізм створює ритмічну організацію висловлення і завдяки своїй одноманітності служить тлом для емпатичного виділення потрібного відрізка висловлення або слова [5, с. 234; 35, с. 318]. Прикладом може служити парадоксальний ептонім, в якому паралелізм забезпечує ототожнення контрадикторних понять, виражених лексично: *Der Mensch ist ein gefallenes Geschlecht, aber der Mensch ist auch ein begnadetes Geschlecht*. /Sebastian Kneipp/(Skupy, S. 646).

У роботі О.О. Кузнєцової побудовано польову модель синтаксичних паралельних конструкцій в залежності від ступеня домінантності і регулярності явища паралелізму для фігур стилістичного синтаксису. Так, у ядрі цього поля знаходяться ізоколон, синтаксична анафора, синтаксична епіфора, синтаксична анаепіфора, період, синтаксичний хіазм; ближню периферію утворюють лексико-синтаксична анаепіфора, лексико-синтаксичний хіазм, антиметабола, симплока (паралелізм – рецесивне явище); далеку периферію – клімакс і антиклімакс, антитеза, полісиндетон, лексико-синтаксична анафора, лексико-синтаксична епіфора (паралелізм – рецесивне і нерегулярне явище) [16, с. 90-122].

Тож синтаксичний паралелізм є окремим проявом повтору і полягає в повній чи частковій тотожності побудови синтаксичних конструкцій, а також реалізує принцип с и м е т р і ї (*тут і далі розрядка наша – Н.О.*) [16, с. 13]. Оскільки ептоніми вирізняє «концептуальна цілісність і смислова завершеність», «здатність до вираження універсальних істин» [15, с. 3-4], то їх симетрична форма відповідає симетричності функції – універсалізації протиріч і водночас врівноваженні рутинного досвіду ненормативним протиставленням. У цьому полягає прояв мовної іконічності, адже «для адекватного відображення на мовну

структуру когнітивних значущостей індивід має потребу в алгебраїзації мовних відношень, в операціях з «чистою» формою, запорукою ясності й комунікативної повноти якої і стане її естетична складова» [14, URL]. В іконічних мовних явищах мовна форма здобуває понятійні (концептуальні) властивості, а функція видозмінюється «від конструктивної (оголити принцип) до трансляційно-орнаментальної» [14, URL].

Традиційно як іконічні мовні форми вивчаються звукосимволічні явища, рима та ритм [29; 31], але в роботах В.Г. Мюллера, Р. Норрмана, Л.І. Белехової [32; 34; 4] на матеріалі поетичних текстів доводиться підвищення експресивності тексту, якщо референт метазнака водночас заявлений у його змістовій структурі і переданий у його матеріальній формі, а саме якщо встановлюється тотожність у послідовності, порядку подій оточуючої реальності та порядку слів у реченні, що відображує ці події. Саме так Л.І. Белехова визначає синтаксичну іконічність, до якої відносить і різні види повторів [4, с. 222].

Іконічність паралельних конструкцій ептонімів встановлює мотиваційний зв'язок між їх формою і змістом, формою і функцією, що також сприяє процесам свідомого імпринтингу.

З іншого боку, повтор – це руйнування синтагматичних системних відношень, яке призводить до порушення постулату кількості, до асиметрії [17, с. 40]. Щілина між формальною симетрією та асиметрією «модальності диктума та модусу мовця» [17, там само] призводить до виникнення імпліцитності як «семантичного результату дії структурно-семантичного явища імплікативності в тексті, який охоплює весь доступний зміст тексту і призводить [...] до усвідомлення другого, прихованого концептуально-підтекстового смислу повідомлення, яке реалізує основний концепт автора» [17, с. 15].

Якщо розкласти текстовий імплікат паралельної конструкції на власне текстову структуру та інференційний висновок з неї (за формулою О.О. Бакланової [2, с. 7-8]), то останній можна трактувати як структурно зумовлене смислове припущення. Так, С.Г. Ніколаєв характеризує повтор як мовну надлишковість, здатність передавати ідею множинності, тобто надмірності в структурі позамовних явищ [18, URL].

В ептонімах синтаксичний паралелізм представлений моделями з такими інференційними висновками:

- простий повтор поверхневої синтаксичної структури. На фоні повтору до фокусу потрапляє лексичне варіювання, представлене (а) конверсивними (б) комплементарними або контрарними антонімами, (в) гетеронімами, яке підкреслює плюралістичність думки.

(a) *Was ist ihm Hekuba, was ist er ihr?* /William Shakespeare/ (Duden, S. 475); *Der Herr hat's gegeben, der Herr hat's genommen* /das Alte Testament/(Duden, S. 204);

(б) *Ich kann schreiben links, ich kann schreiben rechts* /Gustav Freytag/ (Duden, S. 223); *Armut ist die größte Plage, Reichtum ist das höchste Gut* /Johann Wolfgang Goethe/ (Duden, S. 46);

(в) *Ich kenne die Weise, ich kenne den Text* /Heinrich Heine/ (Duden, S. 219); *Ein Gott ist der Mensch, wenn er träumt, ein Bettler, wenn er nachdenkt* /Friedrich Hölderlin/ (Duden, S. 345); *Arm am Beutel, krank am Herzen* /Johann Wolfgang Goethe/ (Duden, S. 46).

- «дзеркальний» повтор. Симетрично полярне розведення знаків підкреслює протиставлення вербалізованих ними понять, а отже відповідає п о л е м і ч н о с т і ептоніму. В ептонімах такий повтор має вигляд (а) інверсії S–P–P–S (б) синтаксичної омонімії, наприклад, форм наказового способу і теперішнього часу дієслів:

(а) *Eng ist die Welt und das Gehirn ist weit* /Friedrich Schiller/; *Die Welt ist groß, klein ist der Verstand* /Johann Wolfgang Goethe/; *Die Kunst ist lang, Und kurz ist unser Leben* /Johann Wolfgang Goethe/;

(б) *Macht kaputt, was euch kaputt macht* (Duden, S. 291).

Повтор однієї лексичної одиниці в різних синтаксичних ролях (в) або антонімічне обернення як підмета, так і присудка (г), ускладнюють розмежування «дзеркального» повтору з хіазмом:

(в) *Und doch, welch Glück, geliebt zu werden, Und lieben, Götter, welch ein Glück* /Johann Wolfgang Goethe/;

(г) *Der Einsatz war groß, klein war der Gewinn* /Friedrich Schiller/.

Хіазм, або зворотний паралелізм [5, с. 234] – фігура, що полягає в хрестообразній зміні послідовності елементів у двох паралельних рядах слів, різновид анафрази [27, URL]. Сам по собі хіазм – найбільш іконічна фігура з усіх паралельних мовних структур [33, с. 308; 34, с. 59-82]. Його іконічність міжсистемна: хіазм (від давньогр. χιασμός) як мовне явище сходиться до контрапосту – прийому зображення фігури в мистецтві, при якому положення однієї частини тіла контрастно протиставлено положенню іншої частини. Контрапост динамізує ритм, дозволяє передати рух або напругу, не порушуючи загальної рівноваги, підсилює тривимірність зображення, це положення р і в н о в а г и, створене з протилежних рухів. Хіазм у психології означає перетин психічних станів, які традиційно вважаються несумісними [8, URL]. Контрастно-симетрична форма хіазму втілює п а р а д о к с а л ь н і с т ь ептонімічного смислу (під парадоксом, слідом за В.І. Карасиком, розуміємо накладення двох несумісних суджень, зміст якого порушує стереотипні погляди, що існують в суспільстві [13, с. 298]).

Змістова завершеність перетворює хіазм на цілий текст – афоризм, гумористичну мініатюру, епітафію [24, URL]. У жанрі анекдоту хіазм реалізує контрариторні/конфронтаційні позиції комунікантів:

George Bernard Shaw, dem berühmten irischen Dramatiker und Nobelpreisträger, der zu seinen Lebzeiten einmal von der attraktiven amerikanischen Tänzerin Isadora Duncan um ein Schäferstündchen mit den Worten gebeten worden sei: 'Stellen Sie sich vor, wir hätten einen Knaben mit ihrem Geist und meiner Schönheit!' Worauf Shaw gelächelt habe: 'Und was wäre, Verehrteste, wenn es umgekehrt [>mit meinem Geist und ihrer Schönheit] käme?'

Але діалогізм (у розумінні М.М. Бахтіна як «діалог протилежностей», в основі якого лежить згода, що зберігає різність, а не злиття [30, с. 57]) властивий і самотійному хіазму; його конституують двоголосна протилежність, лінійна рівновага, лексичне “відлуння” навіть при простому хіастичному повторі. Діалогізм хіазму в ептонімі протиставляється монологічному паралелізму прислів’я, для якого хіазм нехарактерний, і є одним із проявів «діалогу автора з читачем» [17, с. 12], тобто діалогічності як ознаки тексту.

У структурно-семантичній класифікації Е. М. Береговської [3, с. 26-27] виділяється три типи хіазму: чисто синтаксичний хіазм, у якому права частина по своїй структурі симетрична лівій, повторюючи члени лівої частини речення в зворотному порядку; семантично ускладнений хіазм, у якому додається подвійний лексичний повтор у інвертованих елементах і обмін синтаксичними функціями цих елементів; хіастичний каламбур, у якому, крім цього, можна простежити зміни значення слів, що в нього входять.

Ця класифікація майже точно відповідає трьом типам інференційних висновків з імпліката хіазму:

1. **З а п е р е ч е н н я** (норми). Взаємовиключення однієї частини хіазму другою призводить до однозначності декодування імпліцитного смислу і відповідає гегелівській **антитезі**:

Frage nicht, was dein Land für dich tun kann, frage, was du für dein Land tun kannst /J.F. Kennedy/; Die Ersten werden die Letzten und die Letzten werden die Ersten sein /Matthäus/ (Duden, S. 141).

2. **Р і в н о в а г а** ґрунтується на антонімічному оберненні кожного з компонентів, результатом чого є **синтез**:

Schwächen stärken heißt Stärken schwächen; Heirat heißt seine Rechte halbieren und seine Pflichten verdoppeln /Arthur Schopenhauer/; Der Geist ist willig, aber das Fleisch ist schwach /Matthäus, 26, 41/ (Duden, S. 166); Ironie ist die Tapferkeit der Schwachen und die Feigheit der Starken /Andre Berthet/; Es bildet ein Talent sich in der Stille, sich ein Charakter im Strom der Welt /Goethe/ (Duden, S. 70).

3. **Р і з н о в е к т о р н і с т ь** демонструється поєднанням формальної симетрії із семантичною незалежністю частин (**тез**), що базується на асиметрії мовного знака: (а) омонімії словосполучення або окремих слів, (б) метафоричному переосмисленні, (в) актуалізації

латентних сем. Відбувається не просто міна ролей (агенс-пацієнс тощо), але й повна зміна типу каузації:

(a) *Herr, setze dem Überfluss Grenzen und lasse die Grenzen überflüssig werden. Gib allem Glauben seine Freiheit und mache die Freiheit zum Glauben aller. Verwandle unsere jetzigen Helden in Bürger und unsere Bürger in Helden. Lasse die Dichter volkstümlicher werden und das Volk dagegen dichter. Gib den Regierungen ein besseres Deutsch und den Deutschen dafür bessere Regierungen* /Adolf Glassbrenner/;

(б) *Dichter ist ein Mensch, der entweder Feuer in seine Verse steckt oder seine Verse ins Feuer;*

(в) *Jedes Kind ist gewissermaßen ein Genie; und jedes Genie ist gewissermaßen ein Kind.* /Arthur Schopenhauer/.

Ці смислові прищеплення характеризують ептонім як завершений текст. Однак йому властиві й риси фразеологізму, зокрема здатність до дериваційних процесів [9, с. 140-141]. Паралельні синтаксичні структури детермінують дериваційні процеси ептонімів у таких напрямках:

- скорочення (елімінація) непаралельної частини (напр. Dfd, якщо Dfn представлений паралельною структурою. Тоді паралелізм на пряму апелює до концепту, ім'я якого було еліміновано):

(1) *Hier die Wahrheit eines bereits 16 Jahre in Knechtschaft lebenden Ehemannes: Rechte halbieren, Pflichten verdoppeln!!!* (Canton-Liebhaber Thread)

(2) *FESTNAHME! - Das Drum-Tier Oerkman kommt unter die Haube ...*

... ein Aufschrei ging durch die Frauenwelt als bekannt wurde, dass sich unser Oerkman nun ganz dem ehelichen Motto "Rechte halbieren - Pflichten verdoppeln" verschreiben will. (Schattenspieler)

←Heirat heißt seine Rechte halbieren und seine Pflichten verdoppeln /Arthur Schopenhauer/

- елімінація правої (рідше лівої) частини тотожності. Принцип симетрії та рівноваги дозволяє інтерпретатору розгорнути ініціальний вислів за аналогічною синтаксичною мапою:

(3) *Der Geist ist willig*

Fürsorgebezügler sollen arbeiten und sich integrieren: So wollen es die neuen Richtlinien der Schweizerischen Konferenz für Sozialhilfe. Ob das Konzept aufgehen kann, ist fraglich – es fehlen Geld und Jobs. (Beobachter)

← Der Geist ist willig, aber das Fleisch ist schwach /Matthäus/

(4) *Die Rangliste wiederum, die sich doch nach der „Relevanz“ richten möchte, scheint mitunter dem Prinzip zu folgen: Die letzten werden die ersten sein. So landet die „Berliner Morgenpost“ ganz oben mit ihrem Bericht über die „Misstöne in der CSU“, über die andere einen Tag früher viel ausführlicher berichtet haben.* (Frankfurter Allgemeine Zeitung)

← Die Ersten werden die Letzten und die Letzten werden die Ersten sein /Matthäus/

- лексична субституція. В ептонімах вона цілком вписана в задану структурою матрицю, без порушення синтаксичних зв'язків, часто також із збереженням ритмічного рисунку:

(5) *Der Geist ist willig, das Fleisch gegrillt* (Brigitte)

(6) *Der Geist ist willig, doch das Fleisch macht schlapp* (назва книги К. Лойца та Г.Шмідта)

(7) *Neues Städtchen, andere Mädchen, Es steht nie still, das Rädchen* (рядок з пісні Neues Glück, In Extremo)

(8) *"Tanzt kaputt, was Euch kaputt macht!"* (назва платівки проекту Straftanz).

Вивчення особливостей синтаксичної організації ептонімів дозволяє зробити висновок, що чинником ептонімізації є не тільки повтор, але й формальна симетрія, рівновага, а також іконічність синтаксичного знака, представленого прийомами синтаксичного паралелізму. У синтаксичній структурі ептонімів іконічно відображено смислові прирошення, які характеризують ептонім як специфічний текст: множинність (плюралізм, різновекторність), діалогізм, полемічність, парадоксальність, заперечення (норм, досвіду), рівновага. Особливості побудови паралельних конструкцій сприяють реалізації текстових категорій діалогічності та імпліцитності, а також впливають на напрямок фразеологічної деривації ептонімів. До перспективних напрямків належить вивчення інших чинників ептонімізації цитатних висловів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артеменко Е.Б. Язык фольклора: в чем его своеобразие? / Е.Б.Артеменко. – Петрозаводск : ПГУ, 1977. – 127 с.
2. Бакланова Е.А. Слово и имплицитный смысл в ранних рассказах В.В. Набокова (на материале сборника “Возвращение Чорба”) : автореф. дис. ...канд. филол. наук. / Е.А. Бакланова. – Томск, 2006. – 30 с.
3. Береговская Э. М. Очерки по экспрессивному синтаксису / Э. М. Береговская. – М. : Рохос, 2004. – 208 с.
4. Белёхова Л. И. Образный простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект : дис.... д-ра філол. наук.: 10.02.04 / Л.И. Белёхова ; Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2002. – 476 с.
5. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка / И.Р. Гальперин. – М. : Изд-во литературы на иностранных языках, 1958. – 460 с.
6. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М. : Наука, 1981. – 139 с.
7. Головкина Н.Т. Повтор как стилистическое средство в различных видах и жанрах речи (на материале современного немецкого языка) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Н.Т. Головкина. – М., 1964. – 16 с.
8. Грин А. Истерия и конверсионные симптомы. Психотерапия истерии. Истерия и пограничные состояния. Хиазм – новые перспективы / А. Грин // PsyStatus. – 2010. – Режим

доступа: <http://www.psystatus.ru/article.php?id=372&page=8> 9. Дядечко Л.П. Крылатые слова как объект лингвистического описания: история и современность / Л.П. Дядечко. – К. : Изд-во Киевского университета, 2002. – 293 с. 10. Еремина В.И. Поэтический строй русской народной лирики / Еремина В.И. – Л. : Наука, 1978. – 184 с. 11. Жирмунский В.М. Теория стиха / В.М. Жирмунский. – Л. : Советский писатель, 1975. – 664 с. 12. Залевская А.А. Психолингвистические исследования. Слово. Текст: Избранные труды. – М.: Гнозис, 2005. – 543 с. 13. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – Москва : Гнозис, 2004. – 390 с. 14. Коваль О.В. Семиотизация формы языкового знака в дискурсе / О.В. Коваль // Контент. Лекции об искусстве. – Режим доступа: <http://kontent.org.ua/stati.html> 15. Королькова А.В. Женщины, счастье, любовь глазами русских писателей и поэтов : словарь афористических концептов / А.В. Королькова, А. Н. Тихонов. – Москва : Флинта, 2007. – 152 с. 16. Кузнецова А. А. Стилистические фигуры, построенные по принципу синтаксического параллелизма, в современном русском литературном языке : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / А. А. Кузнецова. – Кемерово, 2003 – 257 с. 17. Молчанова Г.Г. Семантика художественного текста. (Импликативные аспекты коммуникации). – Ташкент: Изд-во “Фан” Узбекской ССР, 1988. – 162 с. 18. Николаев С.Г. Межсистемная цитата как средство создания изобразительности / Сергей Николаев // Ростовская электронная газета. – №12 [134], 20.06.2006. – Режим доступа: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=1075&level1=main&level2=articles> 19. Оніщенко Н.А. Фоностилістичні засади ептонімізації (на матеріалі німецької мови) / Н.А. Оніщенко // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. – 2008. – №805. – С.57-62. 20. Слышкин Г.Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе / Г.Г. Слышкин. – М. : Academia, 2000. – 128 с. 21. Солсо Р. Когнитивная психология / Роберт Солсо. – 6-е изд. – СПб. : Питер, 2006. – 589 с. 22. Стилистика английского языка : учебник / А.Н. Мороховский, О.П. Воробьева, Н.И. Лихошерст, З.В. Тимошенко. – К. : Выща шк., 1991. – 272 с. 23. Тураева З.Я. Лингвистика текста / З.Я. Тураева. – М. : Просвещение, 1986. – 142 с. 24. Хиазм // Словарь стилистических терминов. – Режим доступа: <http://ctilictika.ru/195/> 25. Червакова Г.Н. Синтаксический параллелизм в языке немецкой художественной публицистики : дисс. ...канд. филол. наук : 10.02.04 / Г.Н. Червакова. – М., 1977. – 168 с. 26. Шарманова Н. М. Українська афористика: структурно-семантичний та функціональний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н.М. Шарманова ; Харківський нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. – Х., 2005. – 20 с. 27. Эпштейн М. Анафразы: Языковой феномен и литературный прием / М. Эпштейн // Теория современного русского языка и литературы. – Режим доступа: <http://v-ostrov.netslova.ru/akadem/text=5.html> 28. Якобсон Р.О. Грамматический параллелизм и его

русские аспекты // Якобсон Р.О. Работы по поэтике. – М.: Прогресс, 1987. – С. 99 –132. 29. Alderson S. Iconicity in Literature. Eighteenth- and Nineteenth-Century Prose Writing /Simon Alderson. // Form Miming Meaning / M. Nänny and O. Fischer (eds). – Amsterdam/ Philadelphia : John Benjamins Publishing Co, 1999. – P. 109–120. 30. Bakhtin M. M. The Dialogic Imagination: Four Essays / M. M. Bakhtin. – Austin : University of Texas, 1981. – 142 p. 31. Bernhard W. Iconicity and Beyond in 'Lullaby for Jumbo': Semiotic Functions of Poetic Rhythm / Walter Bernhard // Form Miming Meaning / M. Nänny and O. Fischer (eds). – Amsterdam/ Philadelphia : John Benjamins Publishing Co, 1999. – P. 155 –169. 32. Müller W. G. The Iconic Use of Syntax in British and American Fiction // Wolfgang G. Müller // Form Miming Meaning / M. Nänny and O. Fischer (eds). – Amsterdam/ Philadelphia : John Benjamins Publishing Co, 1999. – P. 393 –408. 33. Müller W. G. Iconicity and rhetoric: A note of the iconic force of rhetorical figures in Shakespeare// The Motivated sign: iconicity in language and literature 2 / O. Fischer and M. Nänny (eds). – Amsterdam : John Benjamins Publishing Co, 2001. – P. 305-323. 34. Norrman R. Creating the world in our image: A new theory of love of symmetry and iconicist desire / Ralph Norrman // Form Miming Meaning / M. Nänny and O. Fischer (eds). – Amsterdam/ Philadelphia : John Benjamins Publishing Co, 1999. – P. 59-82. 35. Riesel E. Abriss der deutschen Stilistik / E. Riesel. – Moskau : Verlag für fremdsprachige Literatur, 1954 . – 403 S.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

Duden – Duden. Zitate und Aussprüche /Hrsg. Günther Drosdowski. – Bd. 12. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 1993. – 827 S. ; **Skupy** – Das große Handbuch der Zitate. 25000 treffende Aussprüche und Sprichwörter von A-Z /Hrsg. Hans-Horst Skupy. – Gütersloh : Bertelsmann Lexikon Verlag, 1993. – 1136 S.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Beobachter. – Режим доступу: http://www.beobachter.ch/wohnen/artikel/skos-richtlinien_der_geist-ist-willig/ 2. Brigitte. – Режим доступу: http://blog.brigitte.de/abnehmen/2006/09/der_geist_ist_w.html 3. Canton-Liebhaber Thread. – Режим доступу: <http://www.hifi-forum.de/viewthread-30-9051-474.html> 4. Frankfurter Allgemeine Zeitung. – Режим доступу: <http://www.faz.net/> 5. Schattenspieler. Newsletter. – Режим доступу: <http://www.schattenspieler.de/index.php?aid=33>